گزارش تمرین سری هفتم هوش مصنوعی دکتر محمدی – محمدپویا تراشی – ۴۰۱۵۲۱۱۰۲

Minimax

```
1. # Minimax method
 2. def minimax(state: TicTacToe, player: int) -> Tuple[int, int]:
3.
        Implement the Minimax algorithm with improved move selection
4.
5.
        def minimax_score(is_maximizing):
6.
 7.
            # Check Terminal State
8.
            result = state.check_winner()
9.
            if result is not None:
10.
                if result == player:
11.
                    return 1000
                elif result == 0:
12.
                    return 0
13.
14.
                else:
15.
                    return -1000
                                  # Check for Maximum among Successors
17.
            if is_maximizing:
                best_score = float('-inf')
18.
19.
                available_successors = state.get_available_moves()
20.
21.
                for row, col in available_successors:
22.
23.
                    state.board[row, col] = player
24.
                    score = minimax_score(False)
25.
                    state.board[row, col] = 0
26.
27.
                    best_score = max(score, best_score)
28.
29.
                return best_score
30.
            else:
                     # Check for Min
31.
32.
                best_score = float('inf')
33.
                opponent = -1 if player == 1 else 1
34.
                available_successors = state.get_available_moves()
35.
                for row, col in available_successors:
36.
37.
                    state.board[row, col] = opponent
38.
                    score = minimax_score(True)
39.
                    state.board[row, col] = 0
40.
41.
                    best_score = min(score, best_score)
42.
43.
                return best_score
44.
45.
        best_move = None
46.
        best_score = float('-inf')
47.
        available_moves = state.get_available_moves()
48.
        for row, col in available_moves:
49.
50.
            state.board[row, col] = player
51.
            score = minimax_score(False)
52.
            state.board[row, col] = 0
53.
54.
            if score > best_score:
55.
                best score = score
56.
                best_move = (row, col)
57.
58.
        return best_move
59.
```

- ورودیها:
- o اینستنسی از کلاس State ∘
  - ایا ۱). Player بازیکن فعلی (۱ یا ۱۰).
- خروجی: مختصات حرکت بهینه در قالب یک **تاپل**.

تابع minimax_score

این تابع امتیاز یک وضعیت خاص از بازی را محاسبه می کند.

- ابتدا وضعیت پایانی بررسی میشود:
- o اگر بازیکن فعلی برنده باشد، امتیاز **1000** بازگردانده می شود.
  - اگر بازی مساوی باشد، امتیاز 0 بازگردانده میشود.
  - اگر حریف برنده باشد، امتیاز 1000- بازگردانده می شود.
    - دو حالت بررسی میشود:
  - ۱. **ماکسیممسازی**: بازیکن فعلی بهترین امتیاز ممکن را انتخاب می کند.
- ۲. **مینیممسازی**: حریف سعی می کند امتیاز را برای بازیکن فعلی کمینه کند.

روند جستجوی حرکت بهینه

- اً. تمامی حرکات ممکن از طریق تابع get_available_moves دریافت می شود.
  - ۲. هر حرکت به طور موقت روی صفحه بازی اعمال میشود.
- امتیاز حرکت از طریق فراخوانی بازگشتی minimax_score محاسبه می شود.
  - ۴. پس از محاسبه امتیاز، صفحه بازی به حالت اولیه بازگردانده میشود.
    - ٥. بهترين امتياز و حركت به روز مىشوند.

Alpha-Beta Pruning

```
1. # Alpha-beta method
2. def alpha_beta(state: TicTacToe, player: int) -> Tuple[int, int]:
3.    """
4.    Implement the Alpha-Beta Pruning algorithm here.
5.    """
6.    def alpha_beta_score(alpha, beta, is_maximizing):
7.         # Check Terminal State
8.         result = state.check_winner()
9.         if result is not None:
10.         if result == player:
```

```
11.
                     return 1000
12.
                elif result == 0:
13.
                     return 0
14.
                else:
15.
                     return -1000
16.
17.
            if is_maximizing:
                                 # Check for Maximum among Successors
18.
                max_eval = float('-inf')
19.
                available_successors = state.get_available_moves()
20.
                for row, col in available_successors:
21.
22.
23.
                     state.board[row, col] = player
                     eval = alpha_beta_score(alpha, beta, False)
24.
25.
                     state.board[row, col] = 0
26.
27.
                     max_eval = max(max_eval, eval)
28.
                     alpha = max(alpha, eval)
                    if beta <= alpha:</pre>
29.
30.
                         break
31.
32.
                return max eval
33.
34.
                     # Check for Min
                min_eval = float('inf')
35.
                opponent = -1 if player == 1 else 1
36.
37.
                 available_successors = state.get_available_moves()
                for row, col in available_successors:
38.
39.
40.
                     state.board[row, col] = opponent
41.
                     eval = alpha_beta_score(alpha, beta,True)
42.
                     state.board[row, col] = 0
43.
44.
                     min_eval = min(eval, min_eval)
45.
                    beta = min(beta, eval)
                     if beta <= alpha:</pre>
46.
47.
                         break
48.
49.
                return min_eval
50.
51.
        best_move = None
52.
        best_score = float('-inf')
        alpha = float('-inf')
53.
54.
        beta = float('inf')
        available_moves = state.get_available_moves()
55.
56.
        for row, col in available_moves:
57.
58.
            state.board[row, col] = player
            score = alpha_beta_score(alpha, beta, False)
59.
            state.board[row, col] = 0
60.
61.
            if score > best_score:
62.
63.
                best_score = score
                best_move = (row, col)
64.
65.
66.
        return best_move
67.
```

الگوریتم Alpha-Beta Pruning نسخه بهینه شدهای از Minimax است که شاخههای غیرضروری درخت جستجو را حذف می کند تا سرعت محاسبات افزایش یابد.

تابع اصلی alpha_beta

این تابع بهترین حرکت ممکن را برای بازیکن فعلی پیدا میکند.

• ورودىها:

- o State: اینستنسی از کلاس State: ا
  - ابازیکن فعلی (۱ یا ۱۰).
  - خروجی: مختصات بهترین حرکت به صورت تاپل.

تابع alpha_beta_score

این تابع امتیاز یک وضعیت خاص را با استفاده از هرس آلفا-بتا محاسبه می کند.

- آلفا: بهترین امتیاز ممکن برای بازیکن ما در طول مسیر جستجو.
  - بتا: بهترین امتیاز ممکن برای حریف در طول مسیر جستجو.
- هرس آلفا-بتا: اگر مشخص شود که شاخهای از درخت نمی تواند نتیجه بهتری نسبت به امتیازات فعلی (آلفا یا بتا) بدهد، جستجو برای آن شاخه متوقف می شود. (به کمک شرط موجود در تابع)

روند محاسبه امتياز

- ا. وضعیت فعلی بازی بررسی میشود:
- اگر بازی پایان یافته باشد:
- برد بازیکن فعلی: امتیاز ۱۰۰۰.
  - مساوى: امتياز ٠.
  - برد حریف: امتیاز ۱۰۰۰ -.

۲. در حالت ماکسیممسازی:

- بازیکن ما بهترین امتیاز ممکن را از بین حرکات موجود انتخاب میکند.
  - مقدار آلفا بهروزرسانی میشود.
- اگر آلفا بزرگتر یا برابر با بتا باشد، بقیه شاخهها نادیده گرفته میشوند.

۳. در حالت مینیممسازی:

- حریف بهترین امتیاز ممکن را از بین حرکات انتخاب میکند.
  - مقدار بتا بهروزرسانی میشود.
- اگر الفا بزرگتر یا برابر با بتا باشد، بقیه شاخهها نادیده گرفته میشوند.

نحوه پیدا کردن بهترین حرکت

- تمامی حرکات ممکن از طریق تابع get_available_moves دریافت می شوند.
  - ۲. برای هر حرکت:

- حرکت به صورت موقت روی صفحه اعمال می شود.
- o امتیاز حرکت با استفاده از alpha_beta_score محاسبه می شود.
  - صفحه بازی به حالت اولیه بازگردانده می شود.
- اگر امتیاز حرکت از بهترین امتیاز فعلی بیشتر باشد، حرکت و امتیاز بهروزرسانی میشوند.

مزاياي الگوريتم Alpha-Beta

- کاهش شاخههای جستجو: این الگوریتم شاخههایی که تأثیری بر نتیجه نهایی ندارند را نادیده می گیرد. (هرس می کند)
  - سرعت بیشتر نسبت به Minimax: با حذف شاخههای غیرضروری، تعداد محاسبات کاهش می یابد.
  - دقت مشابه Minimax: نتیجه نهایی با Minimax یکسان است اما از نظر سرعت و حافظه بهینهتر است.

Evaluation Function

```
1. # evaluatiob based method
 2. def evaluation_based(state: TicTacToe, player: int) -> Tuple[int, int]:
 3.
 4.
        Implement a heuristic evaluation-based decision-making algorithm here.
 5.
 6.
        def evaluate():
 7.
            lines = []
 8.
            line = []
 9.
            for i in range(3):
10.
                line = [state.board[i, j] for j in range(3)]
11.
                lines.append(line)
12.
            for j in range(3):
13.
                line = [state.board[i, j] for i in range(3)]
14.
                lines.append(line)
15.
            line = [state.board[i, i] for i in range(3)]
16.
17.
            lines.append(line)
            line = [state.board[i, 2 - i] for i in range(3)]
18.
19.
            lines.append(line)
20.
21.
            score = 0
22.
            for line in lines:
23.
                if line.count(player) == 3:
24.
                     return 1000000
                if line.count(player) == 2 and line.count(0) == 1:
25.
26.
                     score += 200
27.
                 if line.count(player) == 2 and line.count(0) == 0:
28.
                     score -= 100
                 if line.count(player) == 1 and line.count(-1 * player) < 2:</pre>
29.
30.
                     score += 100
                 if line.count(-1 * player) == 2 and line.count(0) == 1:
31.
32.
                     score -= 1000000
33.
34.
            return score
35.
36.
37.
        best_move = None
        best_score = float('-inf')
38.
        available moves = state.get available moves()
39.
40.
        for row, col in available_moves:
41.
            state.board[row, col] = player
42.
            score = evaluate()
```

تابع اصلی evaluation_based

این تابع، بهترین حرکت را برای بازیکن فعلی بر اساس امتیازات ارزیابی خطوط در صفحه بازی پیدا می کند.

- ورودىها:
- o اینستنسی از کلاس State اینستنسی از کلاس
  - ابازیکن فعلی (۱ یا ۱۰).
  - خروجی: مختصات بهترین حرکت به صورت تاپل.

تابع evaluate

این تابع برای محاسبه امتیاز وضعیت فعلی بازی استفاده میشود.

- ابتدا خطوط افقی، عمودی و مورب صفحه بازی استخراج میشوند.
  - برای هر خط، امتیاز زیر محاسبه میشود:
- ۱. برد بازیکن فعلی: اگر بازیکن ۳ مهره در یک خط داشته باشد، امتیاز بسیار بالایی (مثلا ۱,۰۰۰,۰۰۰)
   برمی گرداند.
  - ۲. دو مهره بازیکن و یک خانه خالی: امتیاز مثبتی (مثلا ۲۰۰۰) اضافه می شود.
  - ۳. دو مهره بازیکن و خط بسته (بدون خانه خالی): امتیاز منفی (مثلا -۱۰۰) در نظر گرفته میشود.
  - ۴. یک مهره بازیکن و محدودیت کمتر از دو مهره حریف: امتیاز مثبتی (مثلا +۱۰۰) اضافه میشود.
  - ۵. دو مهره حریف و یک خانه خالی: امتیاز بسیار منفی (مثلا -۱,۰۰۰,۰۰۰) در نظر گرفته می شود.

روند پیدا کردن بهترین حرکت

- ۱. حركات ممكن: تمامي حركات ممكن با استفاده از تابع get_available_moves شناسايي ميشوند.
  - ۲. محاسبه امتیاز هر حرکت:
  - حرکت موقتاً روی صفحه اعمال میشود.
  - امتیاز وضعیت جدید با استفاده از تابع evaluate محاسبه می شود.
    - صفحه به حالت اولیه باز گردانده می شود.
      - ۳. بهروزرسانی بهترین حرکت:

اگر امتیاز حرکت فعلی از بهترین امتیاز فعلی بیشتر باشد، بهترین حرکت و امتیاز بهروزرسانی میشوند.

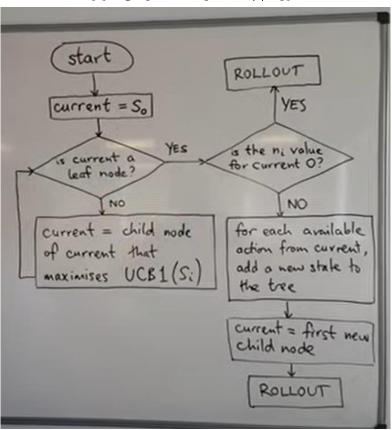
ويژگىهاى الگوريتم

- ۱. سرعت بالا: چون به جای جستجوی درخت کامل از ارزیابی مراحل استفاده می کند و مرتبهٔ محاسباتی پایین تری دارد.
  - ۲. سادگی پیادهسازی: قوانین ارزیابی مشخص هستند و محاسبات سریع انجام میشود.
  - ۳. نتایج قابل قبول: به خصوص در بازیهای کوچک مانند تیکتاکتو، عملکرد خوبی دارد.
  - ۴. محدودیتها: این الگوریتم نمی تواند حرکات چند مرحله بعد را پیش بینی کند و تنها به وضعیت فعلی متکی است.

این الگوریتم گزینهای سریع و ساده برای شبیهسازی بازیهای استراتژیک با ابعاد کوچک است و برای بازیهای پیچیدهتر ممکن است نیاز به بهبود داشته باشد.

MCTS

الگوریتم پیاده سازی شده در این سوال:

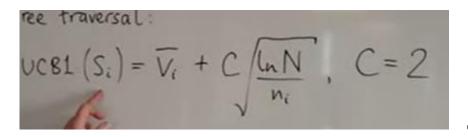
```
1. # Monte Carlo Tree search method
2. def monte_carlo_tree_search(state: TicTacToe, player: int) -> Tuple[int, int]:
3. """
4.    Implement the Monte Carlo Tree Search algorithm here.
5. """
6.    class Node:
7.    def __init__(self, state: TicTacToe, parent=None, move=None):
8.    self.state = state
```

```
9.
                self.t = 0
10.
                self.n = 0
11.
                self.move = move
12.
                self.children = []
13.
                self.parent = parent
14.
15.
        def rollout(game_node: Node, turn) -> int:
            match_res = game_node.state.check_winner()
16.
17.
            if match_res == player:
                return 1000
18.
            elif match_res == (-1) * player:
19.
20.
                return -1000
21.
            elif match_res == 0:
22.
                return 0
23.
24.
            avail_moves = game_node.state.get_available_moves()
25.
            if not avail_moves:
26.
                return 0
27.
28.
            rnd_x, rnd_y = random.choice(avail_moves)
29.
            game_copy = deepcopy(game_node)
30.
            game_copy.state.board[rnd_x, rnd_y] = turn
31.
            return rollout(game_copy, (-1) * turn)
32.
33.
        def backpropagate(value, node: Node):
34.
            while node is not None:
35.
                node.n += 1
                node.t += value
36.
37.
                node = node.parent
38.
39.
        def uct_score(node: Node, parent_n: int):
40.
            if node.n == 0:
41.
                return float('inf')
            return (node.t / node.n) + 2 * sqrt(log(parent_n) / node.n)
42.
43.
44.
        root = Node(state)
45.
46.
        for _ in range(100):
47.
            current = root
48.
            while current.children and all(child.n > 0 for child in current.children):
49.
                current = max(current.children,
50.
                              key=lambda x: uct_score(x, current.n))
51.
52.
            if current.n > 0:
53.
                avail_moves = current.state.get_available_moves()
54.
                if avail moves and not current.children:
55.
                    for row, col in avail_moves:
56.
                         tmp = deepcopy(current.state)
57.
                         tmp.board[row, col] = player
                         current.children.append(Node(tmp, parent=current, move=(row, col)))
58.
59.
                    current = random.choice(current.children)
60.
61.
            result = rollout(current, player)
62.
63.
            backpropagate(result, current)
64.
65.
        if not root.children:
66.
            return random.choice(state.get_available_moves())
67.
68.
        best_node:Node = max(root.children, key=lambda x: x.n)
69.
        return best_node.move
70.
```

این الگوریتم به جای جستجوی قطعی، از شبیه سازی های تصادفی برای ارزیابی حرکات استفاده می کند. هدف این است که حرکت بهینه را از طریق محاسبه میانگین نتایج شبیه سازی ها پیدا کند.

مراحل اصلى الگوريتم MCTS

- ۱. تعریف گرهها(Nodes):
- هر گره نشان دهنده یک وضعیت بازی است.
  - ۰ هر گره شامل موارد زیر است:
  - وضعیت فعلی بازی(state).
- تعداد بازیهای شبیهسازی شده از این گره(n).
  - مجموع امتیازات (t) تمام شبیهسازیها.
    - حرکت منتهی به این گره (move).
- لیست فرزندان (children) که گرههای بعدی را ذخیره می کند.
  - ارجاع به گره والد(parent).
    - ۲. شبیهسازی(Rollout):
  - از وضعیت فعلی بازی (گره)، بازی بهصورت تصادفی تا انتها ادامه می یابد.
    - o نتایج شبیهسازی:
    - برد بازیکن(1000+).
    - برد حریف(1000-).
      - مساوی(0).
- o شبیهسازیهای تصادفی به یافتن حرکاتی که به برد منجر میشوند، کمک میکنند.
  - :Backpropagation . ٣
  - نتیجه شبیهسازی به گره والد و گرههای قبلی درخت بازگشت داده می شود.
    - o تعداد شبیه سازی ها (n) و مجموع امتیازات (t) به روزر سانی می شوند.
      - ۴. انتخاب گره با معیار UCB1:
      - o معیار UCB1 برای انتخاب گرهها استفاده میشود:

o این معیار تعادل بین promising بودن و مورد آزمایش قرار گرفتن را برقرار می کند.

ایجاد فرزند جدید:

- اگر گره جاری شبیهسازی شده باشد ولی تمام حرکات ممکن بررسی نشده باشد، گرههای فرزند جدید ایجاد میشوند.
  - ⁹. انتخاب حرکت بهینه:
- در نهایت، گره فرزندی که بیشترین تعداد شبیهسازی را داشته باشد، به عنوان حرکت بهینه انتخاب می شود.

كد الگوريتم

در کد ارائه شده:

- تابع rollout: بازی را از گره فعلی به صورت تصادفی ادامه می دهد و نتیجه را بازمی گرداند.
  - تابع backpropagate: نتایج شبیه سازی را به گرههای قبلی اطلاع می دهد.
    - حلقه اصلی: شامل ۱۰۰ آزمایش برای بهینهسازی حرکت است.

مزايا

- ۱. انعطافپذیری بالا: برای بازیهای مختلف و بدون نیاز به تغییرات زیاد قابل استفاده است.
- ۲. تعادل بین کاوش و بهرهبرداری: حرکات ناشناخته بررسی میشوند ولی حرکات امیدوارکننده نیز بیشتر مورد توجه قرار میگیرند.
  - ۳. عملکرد خوب در شرایط پیچیده: در بازیهای بزرگ و درختهای تصمیم گیری وسیع بسیار کارآمد است.

معايب

- زمانبر بودن: تعداد شبیهسازیها ممکن است به منابع زیادی نیاز داشته باشد.
- ۲. تصادفی بودن: نتایج ممکن است در برخی موارد به دلیل تصادفی بودن شبیهسازیها نوسان داشته باشد.

این الگوریتم برای بازیهای پیچیده مانند شطرنج، تیکتاکتو و سایر بازیهای استراتژیک قابل استفاده است و به عنوان یکی از روشهای پیشرفته در هوش مصنوعی شناخته میشود.

الگوريتم ١	الگوريتم ٢	برد الگوريتم ١	برد الگوريتم ٢	تساوى	میانگین ۱	میانگین ۲
Minimax	Alpha-Beta	0	0	1	1.1752	0.0116
Evaluation	Minimax	0	0	1	0.000	0.1506
Minimax	MCTS	28	0	2	1.5446	0.0495
Alpha-Beta	Evaluation	0	0	1	0.0798	0.000
MCTS	Alpha-Beta	0	24	6	0.0453	0.0182
Evaluation	MCTS	86	4	10	0.000	0.0510